

Odbor za izobraževanje, znanost, šport in mladino
Državni zbor RS
Šubičeva 4
1000 Ljubljana

Dunajska 5, SI-1000 Ljubljana
t. +386(0)1 425 60 55
info@mss.si
www.mss.si
mat. št. 5623545
ID za DDV 14744686
TRR SI56 6100 0001 8165 828

Ljubljana, 25. februar 2019
Oznaka: 044-19-JOV-jm

Zadeva: Gradivo za 4. redno sejo Odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino, k točki 1. Peticija za spremembo šolskega sistema

1. UVOD

Mladinski svet Slovenije (MSS) je krovno združenje mladinskih organizacij, ki delujejo na nacionalnem nivoju in imajo različne interesne, nazorske in politične usmeritve. Na nacionalni ravni smo prepoznavni kot ključni predstavnik in zagovornik mladih, aktivno sodelujemo v različnih vladnih delovnih skupinah in pomagamo sooblikovati različne družbene ukrepe. Na evropski ravni pa v okviru Evropskega mladinskega foruma sodelujemo z Evropsko komisijo pri oblikovanju pomembnih dokumentov in ukrepov EU.

Med ključne vsebinske teme našega dela spada trg dela v povezavi z izobraževanjem. Zavedamo se, da so izzivi na tem področju danes drugačni kot so bili pred leti, v času gospodarske krize. Demografske spremembe, globalizacija in digitalizacija predpostavljajo številne izzive, ki se odražajo v potrebah po redefiniciji trga dela, spremembah izobraževalnega sistema, v novih poklicih, spretnostih in veščinah.

Čeprav so primarna ciljna skupina našega preučevanja in zagovorništva mladi med 15 in 29 letom starosti, opazimo, da bi številni izzivi, s katerimi se srečujejo mladi v tem obdobju (težave ob vstopu na trg dela, pozno dejansko osamosvajanje, nizka participacija v družbi) lahko bili manjši, če bi se pravočasno sprejeli ustrezni ukrepi.

2. SPLOŠNO

Mladi se v izobraževalni sistem prvenstveno vključujejo z namenom pridobivanja znanja in sposobnosti, na podlagi katerih bodo lahko kasneje na trgu dela pridobili zaposlitev ter si tako zagotovili dostojen socialni in ekonomski položaj v družbi. Izobraževanje je torej pogoj za zaposlovanje mladih, hkrati pa izobraževanje v duhu vseživljenjskega učenja (pridobivanja raznovrstnih kompetenc) omogoča prilagodljivost mladih pogosto nepredvidljivim razmeram na trgu dela. Na ta način igra izobraževanje ključno vlogo pri osamosvajanju mladih, hkrati pa pospešuje njihov osebni razvoj in služi uresničevanju njihovih življenjskih ciljev ter učnih in raziskovalnih potencialov, njihove kreativnosti in inovativnosti.

Kakovostno in učinkovito izobraževanje mladih je usmerjeno k pridobivanju visoke ravni znanja, kar prinaša kakovostno izobraženo delovno silo. Kakovostno izobražena delovna sila pomembno vpliva na razvoj gospodarstva, saj izboljšuje njegovo konkurenčnost in učinkovitost ter vanj vnaša inovacije ter druge pomembne vidike razvoja, kot sta socialni in okoljski. Posledično se v državi okrepi tudi družbena blaginja in izboljša

kakovost življenja. Izobraževanje je na ta način pomembna naložba, ki lahko družbi prihrani marsikatero negativno posledico nepredvidljivih razmer v gospodarstvu.

Izobraževanje mladih v družbi znanja naj bi bilo usmerjeno k spodbujanju vseživljenjskega učenja in pridobivanju ključnih kompetenc, čemur se mora izobraževalni sistem primerno prilagoditi. Formalno izobraževanje lahko v tem okviru mladim ponudi le del potrebnih znanj in spretnosti (večinoma prvo polovico zgoraj navedenih kompetenc) v omejenem časovnem obdobju, medtem ko neformalno izobraževanje zaradi svoje narave in načina delovanja izvajalcev ponuja kakovostne načine pridobivanja preostalih ključnih kompetenc skozi vse življenje. Za celovito izobraževanje mladih je tako prvenstvenega pomena prav povezovanje obeh stebrov izobraževanja. Njun komplementaren odnos lahko mladim zagotovi uspešno osamosvajanje, večjo zaposljivost, osebnostni in poklicni razvoj ter višjo kakovost življenja.

3. PREDLOGI ZA IZBOLJŠAVE V IZOBRAŽEVALNEM SISTEMU

1. Vseživljenjska karierna orientacija in individualno načrtovanje od osnovne šole naprej

- a. Mladi so danes soočeni z različnimi informacijami, ki jim pogosto namesto pravih odgovorov ponujajo še več dilem. Izobraževalnih programov je (pre)veliko, prav tako pa so mladi soočeni s številnimi pričakovanji staršev, družbe in tudi učiteljev, ki še vedno ponekod učence napotujejo v srednje šole glede na njihov uspeh, ne pa zanimanje (npr. »le kaj bo odličnjak počel v srednji poklicni šoli«). Mladi se zaradi številnih obveznosti premalo ukvarjajo z odkrivanjem tega, kaj jih dejansko veseli, premalo imajo vodenega raziskovanja samega sebe in posledično se pogosto ne vedo ob zaključku osnovne šole odločiti, katero pot izbrati.
- b. Predlagamo, da se na vse ravni izobraževanja uvede možnost, da mladi raziščejo svoje želje, interese in sposobnosti, pridobijo naklonjenost in motivacijo za vseživljenjsko učenje, se seznanijo z vsemi možnostmi in priložnostmi v izobraževanju in zaposlovanju.

2. Vključevanje učenja osnovnih kompetenc za odgovorno samostojno življenje v redne učne načrte – UVEDBA DRŽAVLJANSKE VZGOJE V ŠOLE

- a. Mladi se danes v Sloveniji pozno osamosvojijo in slabo participirajo v družbi, ker jim tekom izobraževalnega procesa niso bile podane vsebine, ki jih za opravljanje teh vlog v družbi potrebujejo. Učenje finančne pismenosti, ekonomičnosti in osnovnih veščin za samostojno življenje bi moralo biti del izobraževalnega sistema že od vrtca naprej. Prav tako se mladi morajo tekom izobraževanja seznaniti s prvinami aktivnega državljanstva, če želimo, da bodo kasneje aktivni in odgovorni člani družbe. Na Mladinskem svetu Slovenije smo prepričani, da nobene kampanje o večji vlogi mladih v družbi (npr. udeležbi na volitvah) ne bodo uspešne, če jim tekom izobraževanja ne bo na ustrezen način predstavljena pomembnost aktivnega državljanstva, domoljubja in odgovornosti posameznika v družbi.
- b. Predlagamo vključevanje učenja osnovnih kompetenc za odgovorno samostojno življenje v učne načrte, pri čemer dodajamo, da bi del tega izobraževanja lahko prevzele mladinske organizacije.

3. Zagotavljanje dostopa, sredstev in ustrezne podpore za sodelovanje v formalnem izobraževalnem procesu.

- a. Izobraževanje mora biti dostopno vsem mladim, ne glede na njihovo socialno-ekonomski položaj. Učbeniki in delovni zvezki morajo biti dostopni vsem učencem, dodatni programi v

šolah pa oblikovani na način, da nobenega učenca ne diskriminirajo oziroma mu zaradi njegovega ekonomskega položaja ne onemogočajo aktivne udeležbe.

4. Aktivno povezovanje formalnih izobraževalnih institucij z nosilci neformalnega izobraževanja

- a. Danes na trgu dela postajajo vse pomembnejše kompetence, ko so timsko delo, kritično mišljenje, družbena odgovornost,... Mladi se pogosto danes srečujejo s situacijo, ko je njihova formalna izobrazba zelo visoka, vendar vseeno ostajajo zunaj trga dela, ker delodajalci zahtevajo kompetence, ki jim jih izobraževalni sistem ni dal v zadostni meri.
- b. V cilju okrepiti kompetence, ki so potrebne na trgu dela, predlagamo ustrezno prilagajanje učnih načrtov, ki naj omogočijo zadostno količino časa neformalnemu izobraževanju, npr. z omejitvijo domačih nalog, obveznosti ali podobno. Pri tem vidimo pomembno vlogo mladinskih organizacij pri dopolnjevanju izobraževalnega procesa z vsebinami, kot so razvijanje kritičnega mišljenja, timsko delo, aktivno državljanstvo, družbena odgovornost, udeležba v javnem življenju.

5. Sistematično ozaveščanje ter usposabljanje za izvajanje aktivnosti o zdravem načinu življenja

- a. Na žalost različne raziskave kažejo, da je med mladimi vse več anksioznosti, da se mladi soočajo z občutki tesnobe, depresije, da je vse bolj načeto njihovo duševno in posledično tudi fizično zdravje.
- b. Predlagamo okrepitev medpredmetnega povezovanja vsebin o zdravju ter vključitev vsebin s področja telesnega, duševnega, socialnega in okoljskega zdravja v šolski načrt, ki bo mladim dal osnovno znanje o delovanju telesa v povezavi s krepitvijo zdravja, zdravi prehrani, telesni aktivnosti, jih vzgajal za zdrav življenjski slog, ozaveščal o problematiki in poudarjal trajnostni vidik delovanja.
- c. V kontekst zdravega in varnega odraščanja lahko uvrstimo tudi razvoj programov, intervencij in oblik pomoči, spodbujati vključevanje izobraževanja o socialnih in čustvenih spretnostih znotraj in zunaj učnega načrta, uvajati programe za preprečevanje zlorab, trpinčenja, nasilja nad in med mladimi, socialne izključenosti.

S prijaznimi pozdravi,

Jaka Matičič, l.r.
podpredsednik MSS za mladinske politike

